Redning til lands – og redning til vands!

Det er selvfølgelig vigtigt, at man som sejler kan klare at sejle, klare hårdt vejr og klare alle de opgaver, der er ombord. Men det er også vigtigt, at man som sejler kan klare – f.eks. redning til lands og til vands!

Af Jan Hovald Petersen

Baggrund: For nylig havde de tilstedeværende i seniorafdelingen en slem oplevelse. Tirsdag 17. januar sank et medlem sammen med hjertestop i sejlklubbens lokaler. Heldigvis havde vores ældre kollega tidligere omtalt, at han flere gange havde været ramt af hjerteflimmer, så nogle af os omkring ham vidste i forvejen, at han var en slags hjertepatient.

Da han synker sammen, er det vel ligefor, hvordan han skal forsøges reddet: Hjertemassage og hjertestarter. To tilstedeværende har baggrund i sygepleje og andre har taget et førstehjæpskursus, hvor genoplivning, f.eks. ved hjertestop er væsentlige kundskaber i denne situation. Undertegnede har en rederuddannelse fra Civilforsvaret.
Så patienten bliver lagt ned på gulvet og får hurtigt den første hjertemassage og mund til mund-indblæsning af luft i lungerne. Samtidig ringes til 112, og hjertestarteren hentes. Hele forløbet bliver vellykket – patienten genoplives og er levende om end stadig usikkert da paramedicinerne ankommer i en ambulance. En lægeambulance ankommer også - og sågar en gul ambulancehelikopter kommer også til stede. Da patienten er blevet så stabiliseret, at han køres i bil til Hillerød Centralsygehus – tager helikopteren af sted igen til andre opgaver.

Det hele gik rigtigt til – ifølge overlægen på Hillerød
Alle, der var til stede, kunne mærke behovet for at have livredning i langt højere grad på programmet i sejlklubben, end tilfældet er i dag.
Men overlægen har sagt til patienten efter indlæggelsen på Hillerød Centralsygehus, at hele genoplivningsprocessen med hjertestarteren taget i brug, gik så forbilledligt rigtigt for sig, at dette eksempel kan bruges i lærebøgerne...

Den hyggelige stemning ved seniorernes tirsdagstræf blev skæbnesvangert afdæmpet ved denne hændelse. Alle var mærket af det skete, og der blev talt meget om emnet – og der var en mærkbar interesse for, at der bliver lavet et redningskursus, blandt andet ved brug af hjertestarteren.

Denne er til daglig anbragt på forsiden af Havnekontoret i et gennemsigtigt plasticskab, men kan hentes ved at man trækker låget ned og griber starteren, der er i en lille kuffert.

Hjertestarteren er en donation fra Tryg-fonden og bliver vedligeholdt af fonden – og i aftalen med Havnen skal der årligt holdes et beredskabs – og førstehjælpskursus med fokus på hjertestop og brug af hjertestarteren. Et tidligere afholdt kursus havde så få tilmeldte, at det blev aflyst, men ved næste gang kursus ? !!!

Men hvad, hvis man er til søs, når uheldet indtræffer?
Hvis dette sker, må man erkende, at det så er ikke så let at *få succes med redningsaktionen*.
Dels har man jo normalt ikke en hjertestater med om bord.
Selv om besætningen eller skipperen kan yde førstehjælp, er forholdene ofte langt vanskeligere til søs. Måske på grund af dårligt vejr eller kulde.

Der har været skrevet om eksempler på hjertestop hos sejlere, hvor det kun med nød og næppe lod sig gøre med hjertemassage, så at patienten overlevede.

Ser man på hændelsesforløbene, er det tydeligt, at VHF-kaldet over nødradioen på kanal 16 kan blive afgørende. Svigter dette, og der ikke kommer hjælp, så er patienten særdeles ilde stedt.

En rådgivning fra en læges side, mens massagen finder sted, over kanal 16 eller en anden kanal eller telefon 112, kan resultere i, at der skal tilkaldes lægeassistance og helikopter.

Men er du alene – som singlehand-sejler er der nærmest ingen hjælp at få – logisk nok.
Der er jo ingen besætning, og man skal være heldig at få sin alarm over kanal 16 eller telefon 112 igennem.
Situationen vil være alvorlig og kan ende med at singlehand-sejleren ikke når at få hjælp i tide.
Om en hjertestarter eller andet hjerte redningsudstyr kan betjenes af *patienten selv* er et ubesvaret spørgsmål?

Eks: Ekstern antenne til en række smart-phones (4G net m.m.) samt batteriback up (oplades med 230 V eller 12 V) – og forøger taletiden betydeligt.

At få telefonforbindelse, som supplement til VHF-radioen er vigtigt, men afhængigt af lokale forhold
Hvad kan man som sejler gøre – og hvad kan man forberede. Man kan tage et FØRSTEHJÆLPER kursus og holde viden ved lige f.eks. ved at komme til kursus jævnligt eller af og til, måske meget for at få information om nyheder både i metoder, men også m.h.t. redningsudstyr.
Man kan sikre sig at VHF-radioen virker og man kan gå efter at få hjælp fra Lyngby Radio, der kan vælge at koble dig til læge hjælp – evt. at alarmere læge helikopteren.
Man kan også have et så godt telefon-udstyr om bord f.eks. med ekstra batteri back-up og gerne med en forstærket antenne.

Moderne smart phones har ikke særlig gode antenner, så man kan med fordel få ekstraudstyr (en antenne dongle, dog ikke til alle smart-phones typer) der tilsluttes smart-phonen og via strømtilslutning giver en mærkbar forbedring af modtagningen af tele-signalet. Nødsignalet opkald 112 har i øvrigt generelt bedre forbindelse (prioriteret) end alm. privat konversation. Men man skal være forberedt på svage forbindelser.

Der er nye løsninger på vej, f.eks. teleløsningen NET 1 (det 'gamle' GSM signal nu som bredbånd) hvor det fra teleselskabet hævdes at man har dækning overalt til søs på det danske søterritorie. Men det er under udvikling og forbedring.

Selvfølgelig bør man også have det grundlæggende udstyr ombord såsom nødraketter og nød lys m.m., da strømmen som bekendt kan forsvinde ved el-uheld om bord eller når batteribanken ved uheld er tom.

For de der har råd er satellit-telefon ombord en god løsning (koster ca. 5.000 kr plus et ret dyrt abonnement) og i de kommende år forventes en stærk udvikling indenfor satellit telefoner og undertegnede vil holde øje med denne udvikling.

Man kan jo også købe en hjertetester og en hjertestarter (sidstnævnte koster fra ca. 10.000 og opefter). Men det er ikke almindeligt endnu.

Hjertestarter – en vigtig forbedring af sikkerheden på offentlige steder
I Frederiksværk er der placeret hjertestartere omkring i byen og bl.a. i fritidsområdet bl.a. i havnen. Slår man op på Internettet under hjertestarter.dk får man et aktuelt billede af de placerede hjertestartere. Især de startere der er forsynet med tegnet 24 i en cirkel viser at man kan komme til dem hele døgnet. Således også havnens hjertestarter, der er placeret på havnekontorets forside ved indgangen. Man kan hurtigt hive plastic skærmen ned og tage hjertestarteren – dog lyder der en alarm (tyverialarm) – men glem det hvis uheldet er ude..

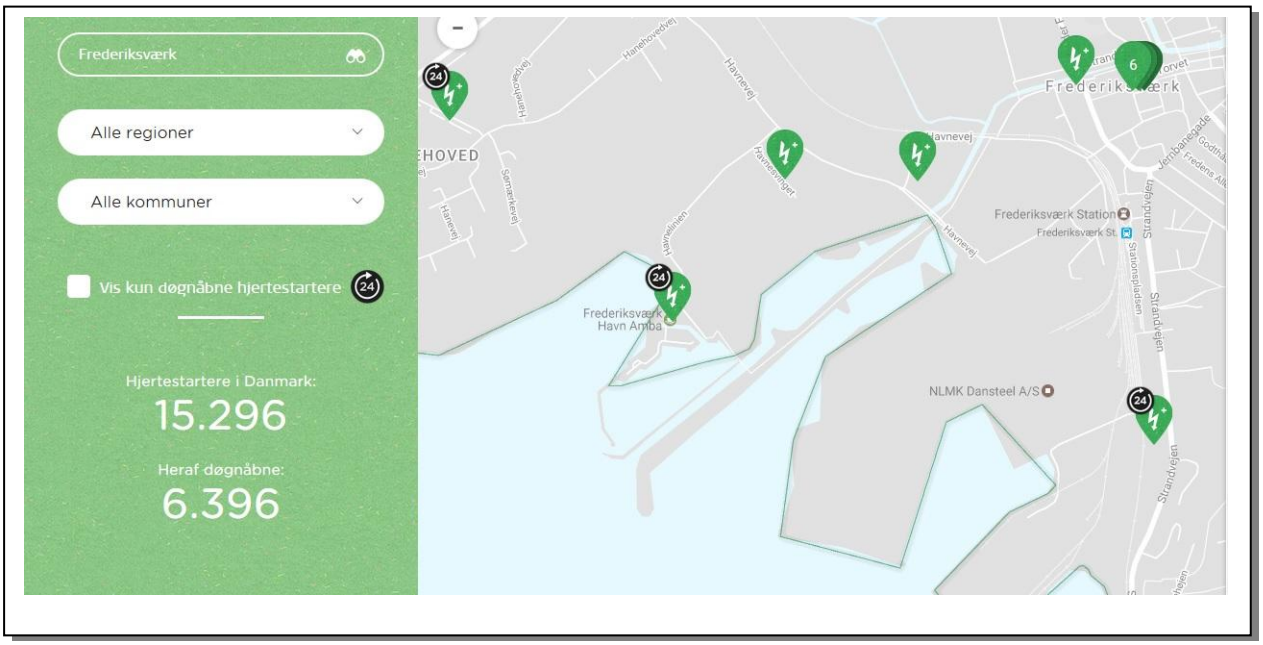

Man kan lægge hjertestarter.dk app'en på mobiltelefonen (smartphone) for hvis uheldet er ude, hurtigt at finde nærmeste hjertestarter.

Redningssystemet udvikler sig hele tiden

Den overståede redningsaktion var ikke en øvelse, men en god igangsætter for at alle sejlere bør og kan have mere fokus på at kunne redde andre både til lands og til vands. Men det var også godt at se god, grundig hjertemassage, der er altafgørende for at redde liv! Og det er ikke kun ved hjerteinfarkt og ved kredsløbsproblemer, men ved mange former for ulykker, hvor patienten besvimer.

Der er sket så meget nyt her de senere år, men vi er da nogle stykker seniorer, der i sin tid lærte Holger Nielsen-metoden. Hvis nogen i dag kan huske den – glem den! Den kan ikke måle sig med hjertemassagen og mund-til-mund-metoden, især når det praktiseres rigtigt ...

Dette er så en opfordring til at tage hjertemassage-kurset når det slås op!

Godt, at der var ros fra overlægen på Hillerød. Det må vel give en god form for tryghed – i hvert fald på landjorden.

JHP/EL